

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 2 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt. 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Előfizethető a kiadónálban és minden megyei postahivataltól.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szekesfejérvár, kigyó-utca 9. szám. Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

A kath. autonómia.

A kath. autonómiai kongresszus képviselői holnap délelőtt 11 órakor ülnek össze először a főrendiház üléstermében.

A kath. autonómia nagyfontosságú kérdésének tehát a megoldása előtt állunk, legalább a látszat ezt mutatja. Az utóbbi napokban elterjedt hírek azonban ennek ellene mondanak, a mennyiben nyilvánvalóvá lesz, hogy a kormány oly szűk korlátok közé akarja szorítani az autonómiai kongresszus munkakörét, hogy abban a keretben egészséges és a mi viszonyainknak megfelelő autonómiát nem alkothatunk.

Nagy veszedelme a kath. autonómia létrejvetelének az is, hogy a püspöki kar szombaton tartott konferenciáján szintén nem tudott megállapodásra jutni és kénytelen volt egy újabb tervezet kidolgozására bizottságot kiküldeni, a melynek eredményét azután Róma elé terjesztik s csak is a pápa döntése után fognak határozni, hogy az autonómia kérdésében milyen álláspontot foglaljanak el.

A püspöki kar állásfoglalása akár egyik akár másik irányban, tagadhatatlanul igen nagy befolyással lesz a kongresszus tanácskozásaira, de azért még nem jelenti azt, hogy a kongresszus többsége a püspöki kar álláspontját foglalja el, már annál is inkább, miután a püspöki konferenciáról több egyházfejedelem, éppen azért, hogy semlegességét megőrizhesse távol is maradt.

A diagnózis.

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcsája. —

Írta: Németh Ödön. (6)

V.

Tavaszi volt, ragyogó szép májusi délután. A levegő-ég kék tengerében felér hábként szőtt egy-két eltévedt barányfelhő, mely néha csintalanul fedte el a nap életet adó fénykorongját. A mezők tele virággal, illatosan színes virággal, melyeket a völgybe ömlő meleg szél néha végig simított láthatatlan kezével és kiragadva a virágok kelyhének illatát tele marokkal szórta azt a falu csendes utcái közé. Színes pillangók kergetődztek a réten s a fák között madarak periekedtek vidám hangulatában a tavaszi lánknak, mely betöltötte, elbódította az élni vágyó fiatal természetet.

Zsolna könnyű tavaszi ruhában, horgászó készülékkel felszerelve csendesen lépdelt a kalászat hányó buzavetés közötti gyaloguton a falu mellett elfutó Körös felé. Mintha a körülötte mosolygó tavasz-világnak derüje az ő lelket is átélte volna, arca nem volt oly komor mint az előtt s a mint szemével elnézett a vetések zöldelő táblája s a távolabb eső rét virágai felett, néha egész teljességében fölfogta és átérezte a tavasz szépségét. Az elgülettelen kifejezés és a türelmetlenség kinyomata is eltűnt arcából s helyén a csendes szomorúság lemondása volt látható.

Betegségére nem gondolt. Nem kereste,

A kath. autonómiai kongresszus határozatait a világi képviselők többsége fogja meghozni. Miután pedig a katolicizmus fejlődésére, független fejlődésére az autonómia életre valósága lesz az irányadó, vagy lesz olyan, mely a fejlődést biztosítja, vagy nem lesz semilyen. Itt megakuvásról szó nem lehet!

A kormány a liberális törvényjavaslatok nyomán keletkezett elégtelenség csillapítására s a katolikusok aggodalmának elaltatására, a katolikus autonómia létesítésére ígéretet tett és bizonyos, hogy ez ígéret nélkül, az egyházpolitikai törvények átkát ma nem nyugónék. — Az ígéret beváltását azonban komolyan nem akarja s ravasz machinációkkal, már az autonómiai mozgalom megindítása óta folyton arra törekedett, hogy miképpen tegye lehetetlenné. Az ilyen taktikázások természetesen a kormányzat irányzatára vetnek fényes világot s igazolják az egyházpolitikai törvények ellenzőinek azon felfogását, hogy az egyházpolitikai törvényeket nem a szükség hozta felszínre, hanem a kormány szabaddöműves szelleme, a mely a katolikus egyházat igyekezett azokkal sújtani.

Mint újabb egészen világos lesz az autonómiát olyan formában szeretné a kormány, hogy az autonómia névleg létezne, a valóságban pedig úgy lenne minden, mint jelenleg van. Hogy azonban a kormány e nemü törekvése hajótörést fog

szervenndi, az több mint bizonyos, mert nem fog találkozni többség a kongresszuson, a mely az ilyen autonómiát elfogadná. Nem fogadja és nem fogadhatja el a kath. kongresszus az ilyen autonómiát, mert vagy bir alkotni egy egészséges szervezeti autonómiát, vagy megmaradunk a jelenlegi állapotban mindaddig, míg egy becsületesebb kormányzat alatt jogos igényeinket és követeléseinket kielégíthetjük. Egy névleges autonómiával magunk mondunk le jogainkról s ezt tennünk nem szabad, mert ezzel a jövő reményét vetjük el magunktól.

Nem pusztán azért, hogy új vérkeringés induljon meg egyházunkban, hanem főképen azért van szükségünk teljes autonómia, mivel megakarjuk menteni a katolikus egyházat az idegen befolyástól melyet a szabaddöműves szellemmel szaturált kormány reá gyakorol és fejlődésében ez által akadályozza. Nem azért kell nekünk teljes autonómia, mely a vallásügyi miniszterium által ma gyakorolt mindenemü jogokat a kath. autonómia kezeibe adja, hogy a világi elem intéző hatalmat nyerjen az egyház személyi dolgaiban, hanem azért, hogy kivegyűk egy olyan kormányt a kezéből ezt a hatalmat, a mely az egyházpolitikai törvényeket meghozta s a mely e törvényekkel a vallásatlanságnak is szabadalmat adott. Ez nem politikai kérdés, az a katolikus vallás létkérdése! — Az a ki a vallásatlanságról

nem kutatta szervezetének rendellenességeit, belenyugodott már, hogy el kell pusztulnia. Mikor néha eszébe jutott a lappangra működő betegség pusztítása, mely 5—10 év alatt lefogja verni lábáról és a sirba dönti, csendesen mosolygott régebbi kétségbeesése fölött.

— Egy-két évvel előbb vagy később mit tesz az? Mintha bizony nem egyre menne! Meg kell halni mindenkinek a ki született, és a leg-hosszabb emberélet is egy elenyésző pont az idők végtelenjéhez képest. Hát nem volna nevetséges busongani a fölött, hogy egy-két évtizeddel talán előbb hal meg, mint meghalt volna máskülönben? De meghalhatott volna még korábban is. Meghalhatott volna már mint kicsi gyermek. Hogy nem halt meg, ez már kiváltásos szerencse. Elég ez is! Ha már örökké nem élhetünk, akkor igazán mellekes, hogy mikor halunk meg. Aztán, miért kívánna tovább élni? Ugyan miért? Reggeltől estig járkál a nyomorult betegek között, a kik ostoba módon félnek, hogy meghalnak. Szaladnak orvosért, a mint egy kis bajuk van. Sápadtan és remegve kérdezősködnek, hogy kimenekülnek-e a betegségből vagy bele pusztulnak?

Néha magában valósággal kaczagott ezen az emberi gyöngösgén. Hogy is ne volna nevetséges, mikor az emberek biztosan tudják, hogy megfognak halni és azért mégis, hogy küzdenek, milyen kétségbeesetten harcolnak a halállal? Pedig tudják, hogy végre is ők lesznek a gyöngéek, előbb utóbb mégis meghalnak! Megfognak egyszer halni, úgy a hogyan az a sors könyvében meg van írva.

Nagyon sokszor gondolt arra az emlékezetes délutánra, a melyen a baráttal találkozott. Nem érezte ugyan a vallásos hitet a lelkében, de azért nem maradtak hatástalanok a kármelita szavai. Ha nem is érezte a hit felemelő érzését, de nem is kételkedett már, és a sötét töprengéseket távol tartotta a barát szavaira való visszaemlékezés. Nem a saját szivéből, hanem a kármelita buzgó hitéből merítette a megnyugvást. — Az életnek örülni nem tudott ugyan, de nem is félt többé a haláltól.

Kedélye azonban változatlanul szomorú és egyhangú volt. Nem is annyira a haláltól félt, mint betegsége utolsó időszakának jól ismert körülményeitől s néha borzadva gondolt arra az időre, a midőn valósággal nyomorék lesz...

A zöld vetéses tábla, a kalászos buzavetés elmaradt és Zsolna árnyékos gyaloguton haladt tovább az Eltony park mellett, melynek szépen nevelt fiatal fái fölfogták a délutáni nap sugarait.

Zsolnát nagyon kellemesen érintette az árnyék, s hálásan nézett a parkot szegélyező fákra, melyek között néha kicsillant vörösre festett bádög tetejével a modern uri lak, a mely inkább volt kényelmes nyaraló, mint kastély.

— Ezek sem érdekelik meg, hogy ilyen szép nyaralójuk legyen — gondolta Zsolna magában. — Két éve, hogy felé sem néztek, hanem valami zajos fürdőhelyen nyaraltak. Igazán megfoghatatlan, hogy az idén miképpen jött meg a jobbik eszük és költöztek mégis ide?

Majd némileg bosszankodva gondolta utána, hogy alvóké is miköze neki mindehhez? Ő tőle akár itt lehetnek, akár Ostendében. Ő úgy

Mai lapunk 8 oldal.

szóló törvény szükségét hangoztatja, az nem lehet ugyanakkor a vallás érdekeinek buzgó és elfogulatlan vezetője. Minden vallásos tendenciájú beszéd az ilyen szabdkörműves szellemű emberek ajkán nem egyéb farizeuskodásnál.

Ezért kell nekünk teljes autonomia s ezért nincs szükségünk a névleges autonomiára!

— A kath. autonomiai kongresszus.

Az autonomiai kongresszus november 11-én, csütörtökön, délelőtt 11 órakor tartja első ülését a főrendiház üléstermében. A kongresszus állandóan ott fog ülésezni. Az ülést holnap délelőtt 10 órakor az egyetemi templomban ünnepléses „Veni Sancte” előzi meg, a melyen Vaszary Kolos bíboros hercegprímás fog pontifikálni. Istentisztelet után az egész gyülekezet a főrendiházba vonul. Az első ülést Vaszary Kolos bíboros hercegprímás nagyszabású beszéddel nyitja meg. Ezután a primás kijelöli a korjegyzőket, a kik közül egy papi és két világi képviselő lesz. Majd megalakítják két egyházi és négy világi tagból az igazoló bizottságot, a mivel a szervező ülés véget is ér. Pénteken az igazoló-bizottság végzi feladatát és szombaton délelőtt lesz a kongresszusnak második nyilvános ülése, a melyen meg lesz vizsgálva a jegyző-kar és az igazoló bizottság betérjeszti jelentését. Ugyanezen az ülésen ki-küld a kongresszus egy szűkebbkörű bizottságot, a melynek feladata előkészíteni azt az elaborátumot, a melynek alapján a kongresszus tárgyalni fogja az autonomia ügyét. Ezen szűkebbkörű bizottság mindenestre hosszabb ideig fog dolgozni elaborátumán, a miért is ma nem tudhatni, hogy a kongresszus mikor folytatja üléseit. Az autonomiai kongresszus képviselői ma este hat órakor az Angol királyné szálloda földszinti termeiben ismerkedő estélyre gyűlnek össze. Az országos autonomiai kongresszus világi elnöke, Szapáry Gyula gróf lesz, ki a kongresszus országos ülésait oly napokra fogja kitűzni, a mikor ő a delegációk tanácskozásai által nem lesz megakadályozva abban, hogy mindkét elnöki funkcióját teljesíthesse.

— A kiegyezés. A kiegyezésre vonatkozólag Bilinszky osztrák pénzügyminiszter az

osztrák képviselőházban nagyfontossággal kijelentéseket tett. Többek között: Magyarország kvótáját föl kell emelni, mert e nélkül nincs kiegyezés. — Ha a provizorium nem, megkeresztül parlamentáris uton, akkor a kormány a hirdetett 14. szakasz alapján csinálja meg. Az osztrák pénzügyminiszter kijelentését a magyar kormány a Bud. Tud. utján erőlesen visszautasította, kijelentve a többek között, hogy Bilinszkynek is tudnia kell, miszerint a kormány a magyar parlamentben a 14. §-ra vonatkozólag tett kijelentését, az osztrák kormányval történt előzetes megállapodása utján tette. — Sőt mint értesülünk a kormány jegyzéket is intézett az ügyben az osztrák kormányhoz.

— A delegációk. Ó Felsőge a delegációkat november 16-ikára hívta össze Bécsbe. A delegációk idei ülészaka előreláthatólag igen rövid ideig fok tartani. A hadügyi költségvetéssel ugyanis, a mely eddig a legtöbb dolgot adta a delegációknak, ezuttal hamarosan végezhetnek, minthogy a legutóbbi közös minisztertanács a két pénzügyminiszter kezdeményezésére törölt a közös budget-előirányzatnak eme részéből mindent, ami tulment a már folyamatban levő fejlesztési rendszabályok keretein. Illetékes helyen úgy vélekednek, hogy a delegációk 18—20 nap alatt, tehát december hó legelején be fogják fejezhetni a munkálkodásukat.

— A fumei kormányzói állás betöltése. A fumei kormányzóság hosszú interregnuma, mely gróf Battyhány Lajos lemondása óta tart, közelebb véget ér. Mint a félhivatalos Bud. Tud. értesül, az üresedésben lévő kormányzói állást a legközelebbi hetekben betöltik. A kinevezendő kormányzó állást, melylyel tudvalevőleg főrendiházi tagság is együtt jár, minden esetre már január elejéig elfoglalhatja. A Magyar Ért. című könyvomatok azt is tudni véli, hogy a kormány a fumei kormányzói állásra gróf Hadik Endre volt országgyűlési képviselőt szemelte ki.

Püspök a bíróság előtt.

A komáromi járásbíróóság előtt november 9-én volt *Majláth Gusztáv* gróf püspök elkeresztelési ügyében a tárgyalás.

A törvényszéki palota kistermét délután 3 óra órára egészen betöltötte a kíváncsi közönség. A tárgyalást *Veszelsowsky* János királyi aljárásbíró vezette. A vádhatóságot *Kenedi Imre* királyi alügyész képviselte. A püspök védőjeként *Pechata Antal* ügyvéd jelent meg.

Pontban három órakor megjelent *Majláth Gusztáv* gróf püspök és helyet foglalván a neki odakészített széken, kezdetét vette a tárgyalás. *Veszelsowsky* János kir. aljárásbíró felolvassa a panaszt, mely szerint *Nagy Mihály* és *Nagy Károly* nagymenyeri lakosok feljelentik *Majláth Gusztáv* Károly gróf volt komáromi helyettes plébánost, hogy a gyámságuk alatt levő *Nagy Eszter* az ev. ref. vallásból a római katolikus vallás kötelékébe vőlvette, mielőtt ez a 18-ik életévét betöltötte volna. Előadják a panaszban, hogy az eredményt a leánynak juttatott anyagi előnyök által idézte elő a vádlott, ki a leány helyett lakást és tartásdíjat fizetett.

A panasz felolvasása után *Majláth Gusztáv* gróf a következőkben terjesztette elő védelmét: Midőn itt e helyen megjelentem, éret megfontolás után tettem, mert egyházam törvényei azt mondják, hogy ne ismerjem el illetékesnek a világi bíróságokat akkor, midőn én, mint egyházam szolgálja, kötelezettem teljesítenem. Hogy mégis megjelentem, tettem ezt azon tisztelettel fogva, melylyel hazám törvényei és ő Felsőge által kinevezett bíróság iránt viseltem. Példát akartam adni hűveimnek a mostani időben, midőn a tekintély elvét lábbal tiporják, miként kell tisztelni a hatóságot.

Ezek előre bocsajtása után röviden kijelentem, hogy a tényállásnak meglele az, hogy én átvettem azt a leányt a kath. egyház kábelébe, mielőtt 18-ik életévét betöltötte volna. Csak a szándékosságot tagadom, hogy e cselekedetemmel a törvényt kiátszani akartam volna. Megjegyzem, hogy az átvételnél nemcsak magam működtem közre, mert én az átvétel előtt a leányt nem is láttam, nem is ismertem. Segédlelkésem is közreműködött az átvételnél, de én azért, a mit ő tett, a felelősséget magamra vállalom. Azt hittem, hogy a leány 18-ik évét már betöltötte, ezért át is irtam a

sem érintkezik társadalmilag senkivel s a környék egy két pohos, vidékies hajlamu birtokosával is csak akkor érintkezik, ha mint orvosnak elkerülhetetlen. Sokkal jobban bosszándokott ez urakra, mint a parasztoakra, mert ezek ha egy kicsit náthásak voltak, már rázatták ki fogataikon magukhoz s azt kívánták volna, hogy ott üljön az ágyuk mellett éjszakákon át. Talán még azon is tündöttek, hogy miképen lehetne pénzért a szenvedéseket is másra átruházni. Nagyon röviden bánt ezekkel az emberekkel és semmivel sem részesítette őket nagyobb figyelembe, mint akármelyik szegény paraszt betegét. Hiszen egyformán por lesz mindenikből a halál után, sőt talán ha földi hüvelyt ledobják magukról kislül, hogy annak a szegény parasztnak a lelke fölötté áll ezeknek az uraknak. Nagyon mellékesnek tartotta ezt a külsőséget s nem becsülte a vagyont semmire. Minden ember annyit ér, mint a lelke — gondolta mindég magában. És mikor nagyobb pénzösszeg megajánlásával akarták rábíri, hogy éjszakázzon betegágyuk mellett, egyszerűen elutasította kérésüket. Neki nem volt szüksége a pénzre így is többet szerzett, mint a mennyire szüksége volt.

Természetes, hogy ilyen körülmények között nem szerették s ha mégis elhívták betegséjük esetén s nem hajtottak más környékbeli orvos után, azt csak annak köszönhetette, hogy tudásban jóval felette állt többi orvostársának.

Ha nem is gyűlölte, de bizonyos megvetést érzett az emberek iránt, a kik minden megállapítható cél nélkül éltek. Mulattak, szórakoztak — ebből állt minden dolguk s életcéljuknak sem látszott más.

— Ugyan miért is élnek az ilyen dologtalan emberek a világon? — És egyáltalán

hogyan élhetnek így minden cél nélkül? — tündödtet nem egyszer Zsolna magában.

Ilyen dologtalan cél nélkül élő embereknek tartotta a piros fedelű nyaralónak lakóit is, a kikről eddig csak annyit tudott, hogy itt vannak egy hét óta.

Ekközben a park árnyékában leért a köröshöz, melynek partját hatalmas égerfák és korhadó fűzek szegélyezték.

Rövid keresés után egy alkalmas helyen megállapodott s miután a horgot bevetette a zöldes színű csendesen folyó vízbe, leült a gyepes partra. Két oldalt hatalmas égerfák hajlottak a víz fölé, a háta megett pedig, alig pár lépésnyire, a park kerítése húzódott el egy kis ajtóval, mely ki a folyó partjára vezetett.

Zsolna mindezt nem figyelte meg, valamint azt sem látta, hogy a körülötte levő bokrokon tul egy kis gyalogösvény vezet a parkból a körös partjára, a hol csinos kikötőben egy nagyobbacska csolnak pihent csendesen az alig mozduló víz hátán. Egész figyelmét horgának uszó parafájára fordította, a melyet folytonosan rángattak a halak, annélkül azonban, hogy komolyabb szándékkal egy is neki kapott volna.

Az enyhe szél, mely a Körös partján fujdogált, csendesen suhogtatta folytonosan a közeli fák és bokrok leveleit, s így az elmerült Zsolna annál inkább sem hallotta, hogy a park fővényes utján a kis ajtó felé közeledik valaki.

Fiatal, harsu leány volt, fején könnyű nyári kalappal, mely alól kaczerán kandikált ki szőke haja. Egész könnyű fehér ruhában volt, melyet diszkrétén diszített a csipői felett, s a nyakánál körülfutó rózsaszínű selyem. Mikor a rácos kerítés kis ajtajához ért, meg-

pillantotta a horgász Zsolnát. Abban a pillanatban arczán valami pajkos öröm futott keresztül.

Megállt és valami csintalanságon látszótt gondolkodni, miközben mosolygó arczával előre-hajolt és úgy figyelte a horgát türelmetlenül és eredménytelenül rángató Zsolnát, a ki neki teljesen háttal fordítva ült a vizparton.

Nem sokáig tartott a szőke fürtös leány fejecske tündése, mert hirtelen, mint a kinek kész terve van, a kis ajtóhoz lépett és rendkívül nagy figyelemmel és ovatossággal nyitotta azt ki. Dacára a nagy ovatosságnak, az esőverte vaskerítés rozsdás sarka mint valami gébics rikoltása, erős hangot adott, úgy hogy a szép leány ijedten húzódott egy közeli bokor mellé, a hol szivdobogva, izgatottsággal figyelt, hogy vajjon meghallotta-e a zajt a horgász. Mikor aztá meggyőződött, hogy aggodalma alaptalan, nagy ovatosan elhagyta rejtékhelyét s a puha pázsitzónyegen nesztelen léptekkel közeledett Zsolna felé, a ki a sühogó fák között úgy éppen nem sejtette, hogy a háta megett szétartott kezekkel, mintha megölelni akarná, egy szép fiatal leány közeledik felé. Midőn a hátulról jövő ellenség majdnem egy lépésnyire megközelítette, hirtelen mint egy kis özike, közvetlen Zsolna mellé ugrott. két kis kezét összecsatlantotta és Zsolna füle felé hajolva erősen elkiáltotta magát!

— Hopp!

A támadás olyan váratlanul jött, hogy a horgászba elmerült Zsolna ijedten összeresztent, s mialatt a horgot kiejtette kezéből, hihetetlen gyorsan talpra ugrott s olyan elszánt állásban fordult hátra, mintha legalább is egy hadsereg indiánus lett volna a háta megett. Mindez egy pillanat műve volt, miközben

helvét hitvallásu szuperintendens urnak, hogy a leányt felvettem.

Valótlan azonban az, hogy én a leányt bármi anyagi előnyben részesítettem volna. *Szenegyházunkban nem dívat az, hogy a lelket pénzén vásárolják.* Meghagyjuk mindenkinek a szabadságot, hogy keresse mindenki lelke megnyugvását és a boldogságot ott, a hol azt föl találni véli.

Egyebet nem mondok, a többire nézve jogi képviselőm fog nyilatkozni.

A tényállás elég világos, hogy cselekedetéből a szándékosság teljesen ki van zárva.

Bíró: Ki vezette be az anyakönyvbe a felvételt?

Majláth gróf: a bevezetést az anyakönyvbe Szporni János segédlelkész végezte, de ezt az én utasításomra és megbízásomból tette s az átvételről a hely. hitv. lelkézi hivatal is én értesíttem.

Erre az eljáró bíró felszólítja a megjelent Nagy Károlyt Nagy Mihály magánpanaszosokat, hogy a panasz tőlük származik-e s hogy ragaszkodnak-e hozzá? Mire az egyszerű kinézésű öreg falusi emberek kijelentik, hogy a panasz tőlük származik s hogy ahhoz ragaszkodnak, egyébként fejenként 4 forint költséget számítanak.

Az eljáró bíró azon kijelentésére, hogy büntető ügyben teitőért mindenki saját személyébe felelős s így a segédlelkész tettéért felelőséget nem vállalhat, a főpap újra kijelenti, hogy káplánjánaktéttért a szavatosságot magára vállalja, mert arra neki megbízást adott.

Ügyész a magánpanaszosokhoz: Mikor beszéltek az áttérés előtt Nagy Eszterrel utoljára?

Magánpanaszosok: Nem beszélünk vele. **Ügyész:** Hogy tudják gyámi kötelességükkel összeegyeztetni, hogy még nem is beszéltek a leánynyal?

Panaszosok: Azt tudtuk, hogy Komáromban van s figyelmesek csak akkor lettünk reá, mikor keresztelvélet Nagy-Megyerről kérték.

Ekkor bejöttünk hozzá s láttuk, hogy egy asszonynyal van és nem szolgál. Ekkor kérdeztük tőle áttérésének okát, mire arra azt felelte, hogy kosztadó asszonya beszélte rá.

A bizonyítási eljárás befejezte után **Kenedy Imre dr.** királyi alügyész előterjesztette az 1868. évi LIII. t.-cz. 2. szakaszára alapított vádindítványát, de elfogadta **Majláth gróf** ama védekezését is, hogy tettében a szándékosság fenn nem forog. Nincs okunk kételkedni — ugymond

— **Majláth Gusztáv gróf** eme védekezésének valóságában nekünk, kik ismertük a komáromi vallásfelekezetek között idejüvele előtt fennálló állapotot, a mikor ezek egymással folyton ellentétben állottak. Ő mindig azt tanította, hogy tiszteljük a más vallásfelekezetiakat, a vádbeli cselekmény elkövetésénél tehát őt szándékosság nem vezethette. De mivel a tévedés nem ment fel a bűnösség alól, kéri azt megállapítani, de a fenforgó enyhítő körülmények figyelembe vételével a kinsági törvények 21. szakaszának alkalmazásával.

Ezután **Pecháta Antal** ügyvéd, védőbeszédében szintén a szándékosság hiányából indult ki, a mit azzal is megerősítve lát, mert az elbocsátó lelkész, az elbocsátó bizonyítvány kiadását minden ok nélkül megtagadta s így a felvevő lelkész előtt a tanak által kiállított elbocsátó bizonyítvány állott a felvételnél rendelkezésre, ki a felvételt megakadályozó életkorra ebből távolról sem vonhatott következtetést.

Ha szándékosság forgott volna fönn, megvárhatta volna az értesítő levéllel a leány 18. életéből még hiányzó két hónap leteltét s csak akkor értesíti az elbocsátó lelkézi hivatalt a felvételtől.

Megengedi, hogy a tévedés nem ment föl a bűnösség alól, de vannak az ügy érdemére ható tévedések, melyeket a bírónak figyelmen kívül hagygni nem lehet.

Ezután **Vesselovszky János** eljáró kir. eljárásbíró kihirdette az ítéletet, mely szerint **Majláth Gusztáv Károly** erdélyi püspököt az 1868. évi 53. t.-cz. 2. szakaszába ütköző vallás elleni kihágásban bűnösnek mondja ki, s ezért az 1879. évi 40. t.-cz. 21. szakaszának alkalmazása mellett 25 frt fős és 25 frt mellékpénzbüntetésre ítéli. *Elmarasztalja magánpanaszosok részére 4 frt 40 kr. utánjárás költsége megfizetésében. Az ítélet jogerős.*

Ez volt annak a tárgyalásnak lefolyása, melyet a kormány **Majláth gróf** püspök ellen indított, és a melynek lefolyása s a püspöknek nemes védelme csak emelte a katolikus világnak iránta táplált rokonszenvét.

Este 6 órákor a püspök a Szent András templomban fényes segédlettel litániát tartott. Ma az iskolákat látogatta meg.

azonban már a szép támadó szívből jövő kacajja is fölhangzott a nevetéségek megrettenés láttára.

Mikor azonban Zsolna hátrafordult, a szép leány kacajágását éles sikoltással szakította meg. Egy pillanatig leirhatlan bámulattal és rémülettel nézett Zsolnára, aztán gyorsan visszafordult s a park felé futott. A park ajtajánál azonban magához tért a meglepetésből s visszafordult a csodálattól még mindig némán álló Zsolna felé. Egy pillanatig gondolkozni látszott, hogy mi tevő legyen, aztán piruló arcczal, szegyenkezve jött pár lépéssel közelebb Zsolnához:

— Bocsánatot kérek gyermekes tréfámért... Azt hittem a fivérem! — mondotta zavart mentetgetődzéssel.

— Nekem kell talán inkább bocsánatot kérnem — válaszolta Zsolna mosolyogva, — mert hiszen én még jobban megijesztettem.

Ekkor azonban eszébe jutott saját ijedtsége is és kacajga tette hozzá:

— Bárha tagadhatatlan, hogy magam is elég alaposan megijedtem.

A szép leánynak valószínűleg eszébe jutott Zsolna ijedtsége, mert arczán megint megjelent a csintalan mosoly s meghajtva üdvözléssel magát Zsolna előtt, hirtelen megfordult és szaladva vissza tért a parkba, a honnan csakhamar kihallatszott Zsolnához, csengő kacajágása.

— Bizonyosan én rajtam nevet! — morgogta bosszusán Zsolna, — de mikor eszébe jutott az egész találkozás komikus volta, maga is halkán elkacajgott olyan igazán szívből jövő kacajjal, mint a milyen az volt, a mely mintegy visszhangként kihangzott hozzá a parkból. Jó ideig állt egy helyben s nézett maga elé,

s mikor már megsejtszűnt kacajgni, még akkor is ott játszott ajkán a mosolygás, a mely folyton megújult valahányszor akár a saját ok nélküli megrettenésére, akár pedig a szép leányra gondolt s annak mosolygó arczára, melynek mosolyát olyan hirtelen váltotta föl láttára a megdöbbenés kifejezése.

— Engem akart megijeszteni, aztán ő ijedt meg — mondotta magában. — Azaz nem csak akart, hanem meg is ijesztett alaposan.

Azkor eszébe jutott, hogy ő tulajdonképpen horgászni jött. Kereste a horgát, de az már nem volt látható. Beejtette a vízbe? — vagy valamelyik torkosabb hal felakadt a horgára, s elrágatta magátval? — Nehéz volt azt már eldörténi.

— No éppen nem lehettem valami férfias, azzal a gyermekes megrettenéssel — gondolta magában bosszusán, amint eszébe jutott a csatazajjal megrohanás pillanata.

— Szép leány és igen izlésesen volt ültözve — gondolta később és nyomban a két kezével a bajuszát tapogatta, hogy nem áll a kusznán? Azután pedig önkénytelenül a ruházatán tartott szemlét, hogy elég tisztességesen nézett e ki? Mikor semmi kifogásolni valót nem talált magán, némileg megnyugodott. S a mivel már nagyon régen nem törődött, örvendett hogy ma véletlenül nem volt valami viseletesebb ruhába, a mi nála nem volt ritkaság, mintán az utóbbi időben mindenre gondolt inkább mint arra, hogy milyen ruhát visel, sőt még azzal sem törődött, hogy rendszeren legyen megborotválva. Ma kivételesen egészen rendben volt.

Még ott maradt egy ideig, maga sem tudta miért, miután a horgát rég elvitte a víz. S míg

Gazdálkodjunk!

Ez kellene, hogy legyen a jelszó a város vezetésében, mert a midőn eljutottunk az 55% pótdához s nyakunkon egy egész sora van a megoldatlan kérdéseknek, ha csak egy kicsit is könnyelműen bánunk a pénzzel, úgy belejutunk a 80—90%-os pótdóba és még mindég ott leszünk a fejlődésben, a hol két évtizeddel ezelőtt voltunk. Erélyesen utját kell állani a régi gazdálkodási rendszernek s meg kell akadályozni, hogy tovább is folyjon a városi jövedelemnek eredménytelen elpocsékolása.

Sajnos, alig vagyunk túl, a költségvetés tárgyalása alkalmával szerzett szomorú tapasztalatainkon, már is bizonyos érdekek kielégítése olyan ideát hoz a felszínre, a mely a várost ismét egy szerencsétlen vállalkozásba akarja berántani, a mely futólépésben fog bennünket a magasabb pótdóba kergetni.

A helybeli színházrészenyitárat kénytelen a színházat árverésre bocsátani. Hogy valami vállalkozó kezébe ne kerüljön, felajánlotta a városnak — még mult év november közepén, tehát egy évvel ezelőtt, a mikor a közgyűlés a polgármester elnöklete egy bizottságot küldött ki a színház-kérdés tanulmányozására. E bizottság tagjai: id. **Almássy Ferencz**, **Diebala György**, **Diétrich Szilárd**, **Fanta Adolf dr.**, **Farhasdy Dezső**, **Köveessy István dr.**, **Marschall Nándor**, **Pápai Nándor**, id. **Róssa Ferencz**, **Sadra Gyula dr.**, **Say Ferencz**, **Seidel Lajos**, **Tóth Arthur**, **Nemsics Gyula**, **Fittler Béla** és **Turiák Pál**.

Egy évig meg se mozcizant a bizottság, Havranek polgármester talán el is felejtette, hogy létezik. A színház árverése e hó 30-án lesz s így e hó 5-ére összehívta a polgármester a bizottságot. Tehát az egy év előtt kiküldött bizottság csak a legutolsó perczben hivatott össze, úgy hogy annak javaslata rendes közgyűlésen már nem is tárgyalható, hanem egy rendkívüli közgyűlést kell összehívni ennek a tárgyalására. Tessék megérteni, hogy minek tulajdonítható ez az eljárás? A polgármester

ott üldögélt a gyepes parton, folytonosan ez a mulatságos kis kaland forgott a fejében és a lelkében valami csodálatos, rég nem érzett kedélyes hangulat ütött tanýát.

— Igazán érdekes lehetett, a mikor a hátam mögé lapódzott — gondolta magában és sokért nem adta volna, ha a jelenetnek szemlé- lője lehetett volna.

Az hamarosan megállapította, hogy Eltony leánya lesz, a kinek e szert egy idősebb fivére is van, — a ki az övéhez hasonló szürke ruhában és kalapban is jár — gondolta azután ismét mosolyogva.

Később mégis rászánta uagát a hazame- netelre.

Mikor a fák között ki-ki csillant a piros fedelő nyaraló, eszébe jutott, hogy a szép leány most otthon bizonyosan azzal az édes kacajjal meséli el szüleinek a történetet, mint a milyen kibangzott hozzá távozása után a parkból. Lehet is ezen a találkozáson nevetni! Nagyon szerette volna azonban tudni, hogy mit tart nevetésesebbnek az ő férfiatlan megrettenését, vagy pedig a saját megijedését? Mind a kettő egyformán kacajgni való. És Zsolna önkény- telenül elkacajgta megint magát, a midőn elképzelte, hogy micsoda csodálatos, meglepett arcot vághattak mind a ketten. A saját kacaj- gása azonban magához tértette.

— Ugyan mit gondolta az, a ki véletlenül hallana engem, így kacajgni?

Majd mosolyogva tette hozzá.

— Valóságos kis boszorkány, úgy kifor- gatja az embert egész valójából.

(Folytatása következik.)

lelkismeretességét nem bizonyítja, az már kétségtelen.

Hogy most vették elő az utolsó perczben annak vagy az az oka, hogy így hirtelen elő-rántva nagyobb sikerrel remélték a közgyűlést a vételbe belelovalni, vagy — a mi még valószínűbb — taktikából hagyták az 55°/o-os költségvetés letárgyalása utánra, nehogy azzal együtt tárgyalassák.

Nem kutatjuk, kinek az érdekében beszél a polgármester, midőn a megvétel szükségét hangoztatja, de hogy a város érdekében nem, — az bizonyos!

Az 5-én tartott értekezleten ugyanis a polgármester a színház megvételét ajánlotta részben, nehogy ott a város szegényére tingl-tangl mutatóványok tartassanak, részben pedig mivel, ha 60 ezer forintot veszik meg és a szükséges helyreállítási költségekkel 80 ezer forintba is kerül, a város még akkor is jó vásárt csinál.

Csodáljuk, kinek a polgármester most a megvétel mellett kardoskodik s ugyanaz a polgármester hangsúlyozza a jó vásárt, a ki tavaly azt mondotta: „Azt kívánom, hogy csak mentől később történjék meg a színháznak a város által való átvétele, mert ez nagy teher lesz a városra!” Ki tudja megmondani most már, hogy mikor beszélt öszinte meggyőződése alapján a polgármester? A múlt évben avagy az idén?

A város vezetésében s anyagi érdekeinek megóvásában tanusított magatartása után azonban, egész joggal lehetne azt mondani, hogy a mit a polgármester támogat, az már magában véve veszedelem a városra, s már ezért is ellene kellene szavaznia minden lelkismeretes városatyának.

Sajnos azonban, a bizottság többségének a színház megvételére vonatkozó javaslatát sok más okból sem helyesljük.

Felhozzák első érvnek azt, hogy a városnak elsősorban is erkölcsi kötelessége városunk színházát megmenteni, az által, hogy a színházát megszerezze.

Csodálkozunk nagyon, hogy olyan komoly férfit, mint *Lütler* Béla, szintén ez alapon hangsúlyozta a színház megvételét. Talán a színház megvételén azon fordul meg, hogy kinek a tulajdona a színház? — Ha a város megveszi a színházát, legjobban esetben is a *színházrésztvénytársulatot*, avagy éppen csak az *örökös páholy tulajdonosok pénzét* menti meg. És ez nem tudjuk, mennyiben erkölcsi kötelessége a városnak?

A mikor az anyagi tünk fenyeget az 55°/o-os pótdadó emelkedésének reális veszedelmével, akkor ne legyünk ábrándos idealisták, a kik ezeket áldoznak egy-egy hangzatos frázis kedvéért. Itt pusztán arról van szó, hogy egy résztvénytársulat, mely színházban spekulált, megbukott; és a színház egy más kézbe fog átmenni, a ki talán szintén megbukik. Miért legyen ez a más, éppen a város?

Azt mondja a polgármester, *kötelességünk* megvenni a színházát, nehogy ott tingl-tangl mutatóványok adassanak elő, mert ez szegény a városra. — A polgármester túl önérzetes, — de sajnos, a város zsebére! Mi közünk nekünk, hogy mit játszanak a színházban? Ha olyan darabokat adnak elő, a melyek a közönség izlésének nem felelnek meg, ugy a színház tulajdonos vállalja kárát, mert nem megy el senki megnézni, s megbukik. Az új tulajdonos alkalmazkodni fog a közönség izléséhez s hogy klasszikus darabokat nem fog előadni az valószínű, mivel a tapasztalat azt bizonyítja, hogy

ez irányban a mi közönségünkben nincs fogékonyság. Az ilyen darabok nemesítő hatása lehetetlenné válik ugy is ha előadják, mert nincs a ki megnézzé. Hát ez bizony szegény a városra, de ezen nem változtatunk rajta, ha a város megveszi is a színházát.

Szegyenne lenne reánk, ha idegen kézbe menne át? — Ugyan miért? — Hiszen nem volt a városé a színház! Aztán van nekünk ennél nagyobb szegényünk és égetőbb szükségletünk is.

Ott van a vízvezeték s a csatornázás kérdése, a melyek elsőrangú közegészségügyi szükségletek. Ezeket vegyük figyelembe. Mert az már csakugyan szegény, hogy évek óta az albizottságokban alszik a vízvezeték kérdése s mi ázsiai közönnnyel veszünk tudomást arról, hogy egészen talajviszonyaink s fertőzött vizünk következtében napról napra terjed a tifusz a városban. Ezt megakadályozni igenis erkölcsi kötelességünk! — De ez nem bántja a francia véru polgármester önérzetét, a ki szégyenlené, ha tingl-tangl előadásokat tartanának a színházban.

Van nekünk elég elmaradott dolgunk, igyekezzünk azokon javítani, nem színházát vásárolni. Kinek a kedvéért vegye meg a város a színházát? — Hiszen majdnem koldusbotra támaszkodva mennek el innen a színházgatók. — Ez nem szegény? — Szegényen biz ez és ezen lehetne, kellene is változtatni, de azzal nem változtatunk rajta, ha a színházát megvesszük. Tessék a kereskedelmünk és iparunk emelésére törekedni; tessék a város anyagi jólétét előmozdítani, akkor lesz színházba járó közönség és akkor a színház nem szorul külön gyámoltásra. Addig pedig, míg koldusok vagyunk, ha csak ingyen előadásokat nem rendeztet a város, nem lesz a színháznak több látogatója.

Azzal meg éppen ne álljanak elő, hogy a színház megvételére anyagi haszonnal jár. Hiszen akkor miért hivatkoznak *erkölcsi kötelességre*, ha bebizonyított dolog az *anyagi haszon*. Kalmárkodni s idealizmuson nyargalni egyszerre nem igaz dolog! Vagy jó üzlet a színház és akkor nem kell féltetni a bukástól, vagy féltethető a bukástól s az esetben ámitás anyagi haszonról beszélni.

A mi meggyőződésünk az, hogy a színház a közgyűlés elfogja ejteni s nem ugrik be egy újabb „üzletbe”, a melyben előre láthatólag igen sokat veszítene. Van nekünk elég sok *háziilag kezelt* dolgunk és mindegyiket megbántuk. Jobb lenne azokon is tudadni s nem újakat kezdeni. A város anyagi jólétének helyreállításához az volna az első lépés, ha a gazdálkodással fölhangnánk s a városi birtokot eladnánk, vagy legalább is bérbeadnánk. Az ilyen házi gazdálkodás használhat sokaknak, de nem használ bizonyosan a városnak. Hiszen csak egy pillantást vessünk a költségvetésbe s látjuk, hogy „gazdasági kiadásokra” 15418 frt van felvéve, míg a „gazdasági jövedelem” csak 21096 frtban van előirányozva. *Azas a jövedelmek kétharmad részét felemésíti a „kezelés”!*

Azért hát óvintjuk a bizottságot, ne engedje magát belebecsülni a színház vételbe, a mely hasznát semmi esetre sem, de anyagi károsodást annál bizonyosabban hoz. Vajuk be, hogy szegények, nagyon szegények vagyunk és szórakoztató dolgokra nincs pénzünk. De lelkismeretlenség is lenne megterhelni a város hitelét közel 100 ezer forinttal a színház kedvéért, akkor a midőn vízvezeték és csatornázás hiánya miatt pusztul a város lakossága. Segítsünk mindenekelőtt közegészségügyi mizériá-

inkon; igyekezzünk a kaszárnya építéssel városunk kereskedelmén és iparán lendíteni; ragadjunk meg minden tényezőt, hogy megakadályozzuk a szegényedést s elősegítsük a vagyonosodást, akkor föltünad magától is a most haldokló színház, a mig szegény a város, ugys csak nevetséges hivalkodás a színházra áldozni!

H I R E K.

— **Főherczegek Mármarosban.** Ottó főherczeg a főispán kocsiján *Libics* Antal főherczegi jószágigazgatóval szombat este Mármaros-Szigetre érkezett; a pályaudvaron fogadta báró *Rosner* Ervin főispán tisztelgését, a ki ezután a vasuti kocsiában estebédet szolgáltatott fel. Az éjet Ottó főherczeg a vasuti kocsiában töltötte. Reggeli 5 órakor a főherczeg *Rosner* főispán és *Scabó* erdőigazgató kíséretében a római katolikus templomba ment szent misét hallgatni. A reggeli ismét főispán szolgáltatotta fel. A főherczeg a 6 órai rendes személyvonattal Gömörbe utazott. Bár medve nem került a terítékre, a főherczeg a vadászattal meg volt elégedve és kilátásba helyezte, hogy a jövő évben ismét ellátogtat Mármarosba. *József Ágost* főherczeg és *Augusta* főherczegnő kedden utaztak el Kabolya-Polyáról.

— **Az oltáregyesület ünnepe.** A budapesti oltáregyesület szombat kettős ünnepet ült, mikor fennállásának harmincznyolczadik évforduló napján az angol kisasszonyok házából díszes otthonába költözött, mely szemben van a zárda-épülettel s 10 tereméből és házi kapornából áll. Az új otthonba való költözés és az évforduló kettős ünnepét ülte szombat a vallási kultur missziót teljesítő egyesület. Az ünnepség reggel 6 órakor kezdődött, mikor az oltári szentséget imáadásra tették ki az angol kisasszonyok templomában. Majd 9 órakor nagy és díszes, többnyire urasszonyokból álló közönség töltötte meg a templomot, melyben fényes papi segédlettel *Veszinger* Károly apátplebános, a szent társulatok országos igazgatója czelebrált énekes nagy misét. Az egyházi szertartásnak zenei érdekessége volt az, hogy az angol kisasszonyok tanítóképző intézetének növendékeiből alakult kórus az egyházi zene újabb reformtörekvései által pártolt *Cecilán-féle* énekeket adta elő. A díszes közönség mise után átvonult az egyesület új otthonába, melyet szintén *Veszinger* Károly apátplebános szentelt meg. A felszentelésen a közönség körében többek közt ott láttuk: a klérus részéről a papi funkciót végző *Veszinger* apátplebánoson kívül *Csajághy* Károly pécs-egyházmezei lelkész, szentseki ülnököt, *Bundala* Mihály pápai kamarást, *Kriszt* Jenő, az országos egyetek másodigazgatóját, *Kanter* Károlyt, az egyesület elnökét, *Haller* Jenő hittanárt és *Tímko* István áldozárt. Az egyesület részéről: Özv. gróf *Czirák* Jánosné elnök és leánya *Luiza* grófnő, *Rudnyánszky* Ferenczné, *Kiss* Aladárné, *Topits-Fellmayer* Vilma, *Heinrich* Ferenczné, *Fellmayer* Károlyné, *Ghicz* Ida stb. voltak jelen. Az ünnepélyt az angol kisasszonyok által előadott *Veni sancte* nyitotta meg, melynek elhangzása után *Kanter* Károly elnök lendületes beszéddel vázolta az egyesület történetét, mely özev gróf *Czirák* Jánosné és egy lánglelkű szerzetes: *Trautwein* János buzgólkodásából 1856. november 6-án alakult. A beszédet gyönyörű főhászszal végezte be az elnök s ezután *Veszinger* apát beszentelte a termeket s a női kar „O salutaris hostia”-jával az ünnepség véget ért.

— **Autonomiai képviselőnk.** *Krencs* Ignác kanonok, Fejéregyházmeze papi képviselője az autonomiai kongresszusra a ma délutáni vonattal indult el, hogy a holnap megnyitandó kongresszuson részt vegyen. Ugy a városi, mint a vidéki papság köréből többen az állomásig kísérték szeretett képviselőjüket, a hol

Schleich Antal személynári lelkigazgató az alábbi beszéddel: óhajtotta a papság érzelmét tolmácsolni: „Nagyságos kanonok Ur! Mélyen tisztelt képviselőnk! Midőn távozásra utolsó perczében körében megjelenni bátorkodunk Isten hozzádot mondani, nem tehetjük, anélkül, hogy működésére attól ne kérjük az áldást, kiből mindenkor bizott s kitől minden körülmények között várta segítségét önmaga is. A küldetés, melyet tulnyomó többségének bizalmából elfogadni méltóztatott, az előlebből itélve küldetés a harcba, az elvek nagy harcába. Nagyságos élete nyitott könyv az egész egyházmegye papsága előtt. Ismereteseke előtt legszentebb elvei s azért a legnagyobb bizalommal néz működése elé. Nekünk most csak az az óhajunk itt bucsuzásuk: Vajha adná az ég, miszerint e legszentebb elvek ott győzelemre juthatnának!“

Közigazgatás a megyénél. Fejérvármegye közigazgatási bizottsága e hó 9-én tartotta rendes hav közigazgatási ülését. **Fiáth Pál** báró főispán elnöklele alatt. A közigazgatási ülésen jelen voltak: **Huszár** Agost alispán, **Szűts** Artur főjegyző, **Balassa** Sándor tb. főjegyző, **Heinrich** Lajos t. főügyész, dr. **Hattymffy** Dezső árvaszéki elnök, **Plossék** Ferenc kir. pénzügyigazgató, **Quirin** Gusztáv kir. főmérnök, dr. **Varga** Zsigmond t. főorvos, gróf **Pestetics** Benó kir. tanfelügyelő, **Ujházy** Sándor kir. ügyész, **Németh** Imre kir. anyakönyvi felügyelő, **Köller** Pál közgazdasági előadó, **Detrich** Zsigmond, **Molnár** Béla, dr. **Pick** Gyula, **Szűts** Sándor, verebi **Végh** István és **Vértessy** József bizottsági tagok. Az alispáni jelentést, mely a többiek között szomorúan konstatálja, hogy a megyében a lopások mind gyakoribb esetek lesznek — egyhangulag tudomásul vették. Ugyintén tudomásul vették a főügyési és árvaszéki jelentést, nemkülönben a főorvos jelentését is, mely semmi veszedelmesebb járványt nem konstatál a vármegyében. — A közgazdasági előadó referenciája kapcsán elhatározta a közigazgatási bizottság, hogy fölír a kereskedelemügyi minisztériumhoz, hogy a paksi vonalon **Unapentele** és **Ráczalmás** részére is állítsasson fel marharakodó állomást. — Tudomásul vették egy a pénzügyigazgató, mint a főmérnök jelentését is. — **Szent-Agota** községnek a **Székfapusztán** felállítandó postahivatalra vonatkozó kérvényét pártolólág terjesztik a miniszter elé. Nemkülönben pártolólág felterjesztéssel küldik fel a miniszterhez a **sárbogárdi** főszolgabírónak, a vizinális menetrendjének és a **vonat gyorsaságának** emelésére vonatkozó kérelmét. — Azután még több jelentéskelen ügy kapcsán a kir. tanfelügyelő s a kir. ügyész jelentését vették tudomásul.

Felolvasó estély. A vizivárosi kath. főkkör f. hó 7-én este fél hat órákor nagyon élvezetes felolvasó-estélyt rendezett. **Dr. Szalay** Hubert püspöki titkár, a kör egyházi alelnöke fejtette ki rendkívüli tudással, a nála már ismert szellemességgel a kath. egyháznak a hazaszeregettről szóló tanítását. A hallgatóság mindvégig feszülten s érdekeltséggel ügyelt a gyönyörű felolvasásra, melynek végén élénk tetzésének tapsokban s éljenekben adott kifejezést. Utána **Kiss** Arisztid a kör jegyzője lépett a felolvasó asztalhoz s a távollevő elnök, ugyintén a bizottság nevében köszönetet mondott **Dr. Szalay** Hubertnek kitűnő felolvasásáért, egyuttal üdvözölte a kör tagjait első összjövételük alkalmából, mely napot az egyesület új évének nevezett. Utalt a természetre, mely annyi elmélkedési anyagot nyújt a kath. embernek. Tudatta egyszersmind, a tagokkal, hogy a téli hónapok minden vasárnapján részselnek hasonló lelki táplálékban, mely kijelentést zajos tetszéssel vették tudomásul az egybegyűltek. Végül **Gerber** vasuti kalauz tört magyarsággal bár, de annál nagyobb lelkesé-

déssel beszélt a katolikusok kötelmeiről, ügyee hasonlatokkal, saját életéből vett tapasztalatainak elmondásával nagy hatást keltett a tagok lelkében. Mindenestre kívánatos, hogy a többiek is kövessék é derék polgár példáját; beszéljenek a kath. körökben, mert ott nyílik tér eszméiknek kifejtésére, kötelveik előadására. A jelzett tagot, testvéri kézzorításokkal jutalmazták, s ezzel a felolvasó estély lelkesült hangulatban véget ért.

A jótékony nőegylet. A székesfejérvári jótékony nőegylet választmányja időző évi november 6-án **Szűts** Artur Julia védnök elnöklele alatt ülést tartott. Az ülés elnökleleg megnyitvatván, tárgyalatott a szegény iskolás gyermekek közötti téli ruházat kiosztása. Ez év folyamán 55 szegény soru iskolás gyermek láttatik el a nőegylet által téli ruházattal, a ruházatok kiosztása november hó 18-án délután 3 órákor a polgári leányiskola nagytermében fog megtartatni. — Ezután több bejelentett szegény irészetített az egylet által segélyben. Ezzel az ülés véget ért.

A város közigazgatása. Székesfejérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartott ülést **Fiáth** Pál báró elnöklele alatt. Az ülésen jelen voltak: **Havranek** József polgármester, **Tóth** István főjegyző, **Plossék** Ferenc pénzügyigazgató, **Fittler** Béla tisztí főügyész, dr. **Bierbauer** Viktor főorvos, gróf **Festetics** Benó kir. tanfelügyelő, **Ujházy** Sándor kir. ügyész, **Krécsy** Miklós mérnök, **Dieballa** György közgazdasági előadó, **Alaghy** Dezső, **Amássy** János, dr. **Fanta** Adolf, **Farkasdy** Dezső, **Kovács** István, **Madaras** Lipót, dr. **Sáára** Gyula, **Tóth** Aladár, **Tóth** Arthur. A közigazgatási bizottságnak a szokásos jelentések meghallgatásán kívül alig akadt fontosabb dolga. Főemlélt érdemel, hogy szőlőhegyi lakosoknak ingatlanára a bekebelezett bírságösszeg erejéig elrendelt árverés foganatosítását a jogügyi bizottság véleménye alapján egy évre felfüggesztették, mely idő alatt a szőlőhegyi lakosok valószínűleg beköltöznek a városba. A főorvos jelentése kapcsán dr. **Sáára** Gyula kérdést intéz a főorvoshoz, hogy **Feisz** Ilona nevelőnő ügyéről miért nem világoztja fel a bizottságot. Erről az ügyről a lapok is megemlékeztek s megírták, hogy a kórházban nem bántak jól a beteggel. Annál is inkább kellett volna a főorvosnak arról jelentenie, mivel arról is volt szó, hogy vizsgálatot is indítottak ez ügyben. Dr. **Bierbauer** **Sáára** Gyula dr. erélyes felszólalására azzal melegeződött, hogy ő csak a közegészségügyről tartozik jelentést tenni. Elmondja különben, hogy annak idején jelentést tett a polgármesternek az ügyről, ki a vizsgálatot (?) is indított és megállapította, hogy **Trummer** drt semmi mulasztás nem terheli (??). Azért pedig, hogy az orvos egy hírlapírónak nem engedte meg a beteg meglátogatását, nem vonható felelősségre. Dr. **Sáára** Gyula tudomásul veszi a választ, de ismétli, hogy erről a főorvos jelentést tartozott volna tenni. **Báró** **Fiáth** Pál főispán indítványára a közigazgatási bizottság elhatározta, hogy ezental az előadók rendes határozati javaslatokkal álljanak elő. A közigazgatási bizottság felkérte a főispánt, hogy eziránt elnökleleg intézkedjék.

Kiuevezés. Ifj. Verebi **Végh** János kir. táblai bírót a hivatalos lap jelentése szerint kuriai bíróvá nevezték ki.

Fogyasztási adók beszedési joga. A fejérmegyei m. kir. pénzügyigazgatóság **Sárosp. Szolgagyháza** és **Vereb** községekben fizetendő bor és söritaladók, bus és czukor fogyasztási adók, valamint a szesz italmérsi adók beszedési jogát nyilvános árverés útján bérbeadja. Az árverések a székesfejérvári m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében nov. hó 15-én d. e. 10 órákor, esetleg d. u. 3 órákor, vagy 16-án d. e. 10 órákor fognak megtartatni. A kiküldési ár **Sárosp.** községnél összesen 4877 frt 18 kr, **Szolgaegyház** községnél 1254 frt 8 kr, **Vereb** községnél 1653 frt 53 kr. Banaatpénz a kiküldési ár 10%-a. Irásbeli, kellő bnaat pénzszel ellátott ajánlatok az árverést megelőzőleg egy órával adandók át.

Nem volt örült. E cím alatt a „Sz. és V.“ legutóbbi számában a következőket olvasunk: „**Feisz** Ilona nevelőnő, kiről annak idején megírtuk, hogy gazdái házából megszökött — mint dühöngő örült a kórházban kénszerzül-bonyban őriztetett, tegnapelőtt **Szűts** Lajrendőrbiztos szállóházájába, Csáktornyára hazakísérte. **Kiderült, hogy nem örült,** hanem nagyfokú hisztériában szenved és multkori megszökése egy ily roham következménye volt.“ — Ehhez a hírhez csak még azt tesszük hozzá, hogy a midőn munkatársunkat a beteg meglátogatása végett a kórházba küldték, egy nőhölgytől hasonló információkat kaptunk, a ugyanakkor azt mondotta, hogy az állítólag „elkülönített“ dühöngőt meglehetősen gyanyakörnyezetben nyugodtan fekvé találta. Az örült ségnek egész beszélgetése folyamán nyom sem tapasztalta. A szegény leányt csak a szűts féhérnemű és gyanus környezet ejtette kórtéségbe, a mit az illető urhölgy azzal erőstett meg, hogy a szegény leány, ha ép elméj is, meg kell örülnie abban a helyzetben. Most aztán, hogy minden további „illetéktelen kiváncsiság“ alól kivenjék a dühöngő örültet illetécségi helyére kísértették. — Haem a mai közigazgatási bizottság ülésén **Havranek** polgármester előkelő komolysággal jelenti, hogy a vizsgálat dr. **Trummer** Gyula mulasztását nem találta meg és a kórházban a polgármesteri roham gondnoktól **Trummer** drig minden rendben van. — Igen! — a sipka-szoróban minden csendes!

Rendkívüli közgyűlés. A színház ügyének tárgyalására e hó 12-ére hívták össze a rendkívüli közgyűlést. Tekintve hogy ismét a város rendkívüli megterhelhető véteket czélba, a város polgárság méltán elvárja a törvényhatóság képviselőitől, hogy valamennyien részt vesznek ezen a közgyűlésen, mert ha ilyen fontos kérdés tárgyalásánál távol maradnak s kapott mandátumaikat ily nagy anyagi megterhelés ellenében nem érvényesítik, méltán kérdezhetjük, hogy hát mikor?

Kanyaró járvány. **Tárnok** községben nagy mértékben grasszál a kanyaró járvány, miert is az alispáni hivatal az iskolákat és az ovodákat bezáratta. — **Moór** községből pedig arról értesítenek, hogy ott már megszűnt a kanyaró, s azért az iskolákat újból kinyitották.

Uj állomás. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter **Csoór** község kérelmére **Merítő** pusztánál feltételel vasut megállónhelyet engedélyzett, feltételel azonban kikötötte, hogy a község az ezzel járó 340 frt költséget viseli.

Felülvizsgálat. E hó 11-én a város házán katonai felülvizsgálatot fognak tartani.

Baromfi kiállítás. A város gazdaság szakosztálya e hó 14-én baromfi kiállítást rendez. Felhívja ez uton is az érdeklődő tenyésztőket, hogy hozzanak a kiállításra. A jobb tenyésztők jutalmul egy-egy fajkakast fognak kapni. A fajkakasokat a város ifj. **Hegyi** János fajbaromfi tenyészedéjéből szerzi be, a kintenyészedéje a tavalyi nemzetközi fajbaromfi kiállításon 6 drb, az idei nemzetközi fajbaromfi kiállításon pedig egy darab aranyéremmel let kiüntetve. A kiállítás reggel 9 óráttól d. u. 6 óráig lesz nyitva és a község ez idő alatt díjtalanul tekintheti meg.

Megjelent. A „Székesfehérvári Nap-tár“ 1898. évi folyama már megjelent. A közönségünk előtt előnyösen ismert közhasznú naptár kapható a kiadó **Szűts** Imre könyvnyomdájában és minden könyvkereskedésben.

Vidék és nagyváros.

(A. E.) Egyetlen nagyvárosunknak, Budapestnek annyiszor emlegetett fenomenális emelkedése s vele szemben az elsatnyuló vidék és stagnáló vidéki centrumok mutatják, hogy mennyire divatos irányban haladunk. Hajlandók vagyunk mindent, de mindent megtenni a fővárosért, bármibe kerüljön is az. Százszekre, sőt milliókba kerül egyes utcáknak pár méterrel való kiszélesítése, olyan összeg, a mivel egész vármegyék földönfutónak készülő népét lehetne visszakötni az ősi göröngyhöz, biztosítva számukra a boldogulást. De nekünk edesebb az első foladat megoldása.

A főváros mint egy bűvös szíren vonzza magához mindazt, mi ez országban föléli és előre törekszik. Mesterségesen gyűjti magához a fényt, meleget és mig így egy szűk körben családok, csaknem mámorba ejtő virágzást terem, e körön kívül növeli a hideget és homályt. Fővárosunk gazdasági hatását sokszor méltányolták, de kevesen és keveset foglalkoztak azzal a kérdéssel, vajjon e gáz- és szénporral, bűnell és ambícióval teli atmoszféra milyen hatással van azokra, kik benne élnek, sőt itt is születtek.

Smiles, a hirneves angol író, abban a művében, mely pár nappal ezelőtt látott magyarul napvilágot, egyik fejezetben a városi és falusi életet összemérve, arra az eredményre jut, hogy nemzetének csaknem valamennyi nagy férfija vidéki származású volt. Azok, kik a hidakat építették, a híres dockokat, csatornákat készítették, rendesen falusi fiúk voltak. A nagy városok arra törekednek, hogy megzittsák és végül megsemmisítsék a gyöngédebb érzelmeket és azok romjaira az élvezetek kultúráját állítsák.

Igy beszélnek az angolok, a fölvilágosultabb francziák pedig immár ki mernek mondani annyit, hogy bármint adjon is nekik Páris, ez fölöttébb sokba kerül az országnak, mely sokkal jobban járna, ha megosztaná a Párisba gyűjtött fényt és meleget a vidék fókusaiban. Helyén van, hogy szemben fővárosunknak mindinkább fokozódó jelentőségével, ezeket a kérdéseket figyelmelemre méltassuk mi is.

Hosszu idő tapasztalatai még nem állanak, mert nem is állhatnak rendelkezésünkre. Az szinte természetes, hogy ha Pest, mely e század első felében teljesen német volt, nem szült és nem nevelt olyan hazafiakat, a kiknek hamvait a nemzeti Pantheonban volna kötelességünk elhelyezni. Nekünk azonban ugy látszik, hogy ezen a tényen a főváros megmagyarosodása sem igen fog segíteni. A nagy jellemek és kiváló tehetségek nem akarnak szaporodni. Kiváló apák törpe utódai az élet céljánál az élvezetekben túl mást nem hajlandók tekinteni. Szívós, kitartó munkára, ha az egyéni érdekeiken kívül fekvő cseleokra irányulna, reá nem vehető. Nevetik a naiv idealistákat és nem hajlandók apáik példáját követve emelkedni, legfeljebb azok érdemeit, presztizsét sietnek csengő érczre beváltani.

Ez egyébiránt, hogy az igazat megvalljuk, nemcsak a fő- és székváros fiai között vált divattá. Ez menti őket.

Irodalom és Művészet.

A Talmud. A következő előfizetési felhívást tettük: „A Talmud az ókor legnevezetesebb és legimpozánsabb irodalmi termékeinek egyike, mely egy egész nép magán- és társadalmi életének alakulására, kultúrtörténetének fejlődésére századokon át páratlan hatást gyakorolt, sőt tagadhatatlanul gyakorol még ma is. Szerzője e több foliásból álló roppant munkának egy a világtörténelemben páratlanul álló ókori kis kultúrnépnek, a zsidóknak több mint ezer bölese körülbelül Kr. előtt 500-tól Kr. után 500-ig. A Talmud tartalmaznak tulajdonképp részbe, mint ahogy célja a mozaizmus továbbfejlesztése, vallásábróltsi és jogi ugyan, amde e mellett

kiterjeszkedik az ókori összes tudományágak mindazon kérdéseire is, melyek akkor a világot foglalkoztatták és a zsidóknál is napirenden voltak. Azonkívül pedig bőven szerepel benne a Kelet babonája és mitológiája, s mindez át van szövve száz meg száz épületes vagy nem épületes történettel, adomával, tréfával, hőbortál és képtelenséggel. Hogy egy ilyen természetű munka rendkívül sok becses adatot szolgáltat az egész ókor kultúrtörténetének megvilágításához, mondanunk is fölösleges. A Szentírás könyveivel pedig még sokkal több értékű anyagot tartalmaz. S hogy általa főleg az evangélium története, Jézus működése és ennek jelentősége, beszédei és ezek hordereje, hatása, tanmodora és vonatkozásai, kora zsidó tudásaival való konfliktusai meglepő új világlátást nyerne, Jézus egész élete sokkal szervezettebb összefüggésben tűnik fel népével s így sokkal tökéletesebben érthető, azt minden talmodista kénytelen bevallani. Világos tehát, hogy a Talmud a biblikusnak kiváló figyelmére méltó. Amde a benne foglalt anyag oly sokféle, hogy e gazdaságra miatt sokkal általánosabb érdekű — mondhatnók, egyike a legáltalánosabb érdekű könyveknek, — hogysem vele szemben a biblikuson kívül a jogtudós, a történetbuvár, kivált a kultúrtörténész, a vallásbölcselő, a szociológus, a nyelvész, a pedagógus és főleg napjainkban egy művelt ember is közbübs maradhata. Azért nemcsak a szaktudósok, hanem a nem szaktudós művelt közönségnek is érthető és élvezhető módon óhajtom a Talmud keletkezését a megfelelő kortörténeti háttérrel, továbbá tartalmát, célját, jelentőségét, tragikus sorsát, legrégebb kéziratát és alapdokumentumait, az egyháznak vele szemben való magatartását stb. megismertetni. A róla nyerenő kép teljessége okáért pedig több szemelvényt is közlök belőle lehetőleg hű fordításban. Nem tartom fölöslegesnek kijelenteni, hogy a modern antiszemitizmushoz könyvemnek minczen semmi köze. Munkám, — mely egyrészt uttörő óhajjt lenni a katolikus biblikum terén, másrészt elősegíteni óhajja az eszmék tisztítását a Talmud körül, a hol azok összerakulásához a századok folyamán nagyban hozzájárult a titkolódás és az elfogultság — a szaktudós körök és a művelt magyar közönség jóindulatu pártfogásába ajánlom. Könyvem, melynek díszes kiállításáról a budapesti Pallas-nyomda kezelskodik, finom famentes fehér papirosan újv körül hagyja el a sajtót. Ára egy füzet (kötettel nem szolgálhatok) példányonak, ha az összeg előre megkötődik, 2 fnt 50 kr; utánvételes küldéssel 2 fnt 86 kr. Papnévendékek 2 fnt előzetes bekiildés mellett kapják. Tíz példányunk egyszerre való megrendelésrekor egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. (Erga sacra non adhatom munkámat.) Kalocsán (Nagyobb papnévelde), 1897. október 30-án. Huber Lipót, teológiai tanár.

VEGYESEK.

¶ Nagy Napoleon és az asszonyok.

Bonaparte Napoleon minden ízében genie volt, a ki mindent képes volt magával ragadni. Csak az az egy hibája volt, hogy szép asszonyoknak is mondott olykor-olykor gorombaságot, a mikor a bókolásba beleunt. E miatt a hölgyek között nem volt népszerű, bár körülrajongták, mint az apró éjjeli bogarak a hatalmas elektromás ívlámpát. Rendes dolog volt nála, hogy ilyeneket mondott, mint »En Istenem, be vörös karjai vannak» vagy »milyen borzasztóan fészülteti a haját!», »soha sem változott ruhát? mindig ebben az egy ruhában látom.« — Néha azonban megjárta egy-egy szellemes asszonnyal. Chevreuse hercegnőnek, a ki híres szép volt, szöke hajáról azt mondotta egy alkalommal »milyen különös, hogy ilyen vörös a hajad!« A hercegnő erre azt felelte: »Meglehet, Sire, de ön az első férfi, a ki nekem azt mondja.« Egy udvari bálon a prefektus feleségétől, a kiről tudta, hogy igen kaczer, megkérdezte, hogy még mindig szereti-e egy férfiakat? Oh igen, Sire, — volt a felelet — de csak egy, ha udvariassak. A császár hátat fordított, — de másnap a szókimondó asszony férjét elbocsátotta hivatalából.

¶ Cromwell udvara. Szorgos történetbuvár érdekös okiratokat fedeztek fel nemrég Cromwellről. Kiderül ezekből, hogy a protektor sem tett kivé-

telt ama hatalomrajutottak között, a kik multjüknak szégyenét minél nagyobb pazarlással igyekeztek feledíteni. Csak testőrsége 300.000 fribba került évenként. Cromwell gögje oly nagy volt, hogy nem bírte, ha a nagykövete másként beszéltek vele; mint állva és földeten fölél. Az is egyik főiránya volt azüblációjának, hogy XVI. Lajos francia királyt »fivérének» szólítsa, de ez nem ment túl a »rokonom» megszólításnál.

¶ Meddig aludjunk. A tapasztalat erre a fontos kérdésre azzal felel, hogy a 2 éves gyermeknek 18 órai alvásva van szüksége, a 3—6 éves gyermeknek 14 órára, 6—8 éves gyermeknek elég, ha 12 órát alszik, azután a felnött korig 10 órai alvásva van a gyermeknek szüksége. A felnött ember általában véve hét órai alvásvall beéri. Mentül fejlettebb az agy tevékenysége, annál kevesebb alvásva van szükség. Bizonyos vad népek, mint a papuák vagy bushmanok, azonnal alszanak, mihelyt »nincs» más dolguk. Alszanak állva, fekvé, fához támaszkodva. A napnak több mint felét elalusszák. A parázstok többet alszanak, mint a városok lakói, a helyek nagyon sokat alszanak. Napoleon és Kant 4—5 órát aludtak naponta, Göthe, Schiller, Nagy Frigyes, Humboldt és Mirabeau idősebb korukban 2—3 órai alvásvall is beérték. Vannak persze kivételek is. Egy Moiore francia matematikus 80 éves korában napi 20 órát aludt. Két amerikai orvos ki akarta piháttolni, hogy meddig képes az egészséges ember álom nélkül kitartani. Az eredmény az volt, hogy egy nap és három éjjel bírták ki egyfolytában virrasztva; tovább nem folytathatták, mert annyira elgyöngyültek, hogy életük is veszélyben forgott. A harmadik éjszakán utérük már nagyon lassan vért és testük hőmérséklete a minimumra szállott le, de egy álomban eltöltött éj mind a két orvost talpra állította. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy legjobb éjjel aludni lefeküdni. Az alvásvnak ez a része a legegészségesebb és erősít legjobban. A felnött embernek legjobb este tizkor feküdni le, de ne keljen föl napfényelőtt, vagyis télen többet aludjon. A gyermekneknek 8—9 órákor kell lefeküdni. Csukott szájjal aludjon az ember és orrán át vegyen lélegzetet. Az ágy lehetőleg távol legyen az ablaktól, nagy szobában és akkor az ablak nyitva is lehet. A legegészségesebb hőmérsék a hálószobában 12—15 fok. Legjobb a jobboldálon feküdni. Telivér emberek feje magasán, vérszegényeké alacsonyan legyen. Draperiákat, melyek csak a port fogják föl és a lég keringését akadályozzák, a hálószobában kerülni kell. Gyermekeket nem szabad mesterséges elaltásra szoktatni. Ez nagyon árt az idegrendszernek és a test hőmérsékét leszállítja.

¶ Tizenkét millió újság. Az összes hírlapok példányszáma becslés szerint évente 12 millió. Ezzel a rengeteg tömeggel Erdély területének felét leketne beborítani s a papir sulya 781 millió kiló lenne. Ha egy lap elolvasására csak öt percet számítottunk is, 100,000 évé kellene mindezt végig olvasni s egymás föl rakva az egy év alatt megjelent lapokból 800 kilométernyi magas oszlop lenne.

¶ Utazas a föld körül 30 nap alatt.

Jules Verne nem is olyan régen még azt hitte, hogy csodával határos történetet mesél el, midőn Phineas Foggal 80 nap alatt utazhatja körül a világot. Ezt a rekordot különben már Miss Nellie Bly is a »The World» turista munkatársra, ki pedig a gyenge női nemhez tartozik, hatalmasan megjavította, a »mikor» világcirüli utját 72 nap alatt tette meg. Mindennek azonban feltétlenül kapitulálni kell azon ridég tény előtt, melyet már a legközelebbi jövő megvalósít s a mely lehetségessé teszi, hogy ezen nagy »sargombót» 30, mond harmincz nap alatt végigjárassuk. A minit ugyanis a szibériai vasut melynek kiépítésénél az az gyorsasággal folyik a munka — teljesen elképélhető olyan egyesenes összekötéstés kapunk Ázsián és Amerikán keresztül, a melyet felhasználva, egy rövid hónap alatt a szó szoros értelmében világcirüli utat tehetünk, természetesen a tengeri hajózatokut is igénybe véve. A legpompásabb utirány, melyen ezen bravuros körutazást meg lehet tenni a következő: Párisból kiindulva vasuton Berlin, Varsó, Pétervár, Moszkva, Jekaterinenburg, Krasznojárszk, Kanszák és Irkutskón át Wladiwotokig váltani jegyet. Innen a minden kényelemmel ellátott nagy tengeri gőzhajók a Csendes Óceán hullámain San-Franciskóba szállítják az utazót. Itt a Pacific-vasut kábitó fényűzzel berendezett Pullman-waggonjaiba szállva, rövid idő alatt New-York utczáin sétálhat az utas; majd az Atlanti óceánt átszelve, via Liverpool, Londonba érkezik, a honnan pedig mindössze már csak egy

rövidke ugrás, hogy Parisban legyen, a melyet 30 napon belül okvetlenül viszontlátat. Ime mennyire közelebb hozza az igénytelen vasutitáló, mely a földeték mindjebbán körfülveszi, még a nagy távol-ságokat is! A mi egykor istenkiéssé hosszú ut volt, ma már a legközelebbi jövőben mindössze is egy kirándulási fog törpülni. Egy jó ideig ugyan még ezre a rövidke (!) világ-körutakra is apró pénzzel jól megtömtött tárczával lehet majd csak vállalkozni, de nincs kizárva, hogy egy világzóna életbeléptetése a szegény embernek is lehetségessé teszi majd, hogy könnyű szerrel indulhasson világot próbálni.

Közgazdaság.

A szőlő értékesítése.

Hol vigan, de több helyen szomoruan fejeződtött be a szüret. A bor több helyen lett kevesebb a várt mennyiségnél, mint több, mert az idő szeszélyessége elrontotta a jó reményeket.

Természetes, a ki csak tehette, csemege-szőlőben adta el termését, s ezen a téren az idén nagyobb is volt az üzleti forgalom. Kár azonban, hogy ennél is, mint a gazdának minden termékénél az a baj, hogy az értékesítés raffinált eszközeivel és módjaival nem igen ismerős a gazda, s a mint a vajat, a szárnyasát, a kertészeti terméket nem tudja csomagolni és tetszetőssé tenni, úgy a szőlőjének sem tudja az értékét külső eszközökkel emelni, vagy leg-alább nivón tartani.

Érdekes most a szőlőkampány vége felé visszatekinteni szőlőértékesítésünk hibáira. Pár év előtt a magyar csemege-szőlő Németországban, mely szőlőknek legnagyobb fogyasztója volt és lesz, nagy keresletnek örvendett s tetemes mennyiséget szállított oda, sőt a ma-magyar szőlő elment Amsterdami és Koppenhágáig.

Az exportot kereskedők közvetítették, a kik nagy gondal csomagolt szőlőjüket csaknem teljesen friss állapotban voltak képesek az illető kiviteli piacra juttatni. Néhány év előtt azonban az olasz szőlő kezdett elterjedést nyerni s miután a szőlő-export ügyét az olasz kormány mindenféle kedvezményekkel elősegítette, a mult és jelen évben oda jutottunk, hogy az olasz szőlő a német piacokon kizárólag uralomra jutott, a melylyel a versenyt fölvenni csak áldozatok árán s a legnagyobb körültekintés és szakértelem mellett lehet. Az olasz szőlő ez elterjedése, a német piacok elhódítása azt okozta, hogy a mult évben a kereskedők a német piacokat otthagyták s a folyó évben csemege-szőlő kereskedő Németországba szőlőt egyáltalán nem exportált.

E kampányban a gazdák kezdtek exportálni és a berlini és drezdai piacok voltak azok, melyek mint legközelebb fekvő, legnagyobb forgalommal bírók, alkalmasnak látszottak nagyobb mennyiségű szőlő elhelyezésére. Mindkét városba meglehetősen rövid szállítási idő alatt fuvarozható a szőlő, a mennyiben Budapesttől Berlinbe a keletnémet-magyar kötelékben három napot tesz ki. A szőlőszállítás mindkét helyre szeptember első napjaiban kezdődött. Az olasz szőlő ekkor már nagy mennyiségekben jelent meg mindkét piacon.

Berlinben csaknem napról-napra érkezett egy sőt néha két vagon olasz szőlő. Az olasz szőlő a mi exportra kerül, fehér, veres és fekete színű. Mindhárom ropogós, husos, igen szép nagyszemű a fehér szőlőt aranyárga, áttetsző, színe miatt „arany-szőlőnek” nevezik. Sokban hasonlít a mi somszőlőnk és kecske-csecsünkhoz. A szőlő kocsánya teljesen száraz, úgy látszik, csomagolás előtt szárították, maga a szőlő egészen friss, hamvas és három és fél kilós izléses ládácskába nagy gondal berakva, igen tetszetős. A ládácskák kívül beégetett cziprá-dákkal, belül csipkézett papírral vannak díszítve. A ládácska fölnyitásokor egyetlen rom-lott, tört vagy nedves szemet sem lehet találni.

A vörös és fekete színű szőlő olcsóbb. Ez többnyire apróbb szemű, de husos és vastagabb héjú. Ez az olcsóbb szőlő 4—6 kilós kosarakban érkezik. A kosarak hóféhérek és igen tetszetős külsejűek. A kosár fenekénél szűk, szája

felé hirtelen bővíl, szabályos csomka kupalaku, magas göth ivszerű karral van ellátva, fedeke kupalaku csucos. Sokban hasonlít a virágárus-kosárkákhöz. Ugy a ládácskákkal, mint a kosarakkal a vaggont teljesen kitöltik a kosarakkal oly módon, hogy minden két kosár közé és reá tesznek egy kosarat, olyképpen, hogy a felső kosár feneke a két alsó kosár kupalaku fedelére nehezedik s így a kosárban levő szőlőben, a mely a lehető legszorosabban van csomagolva, kárt nem tesz. A vaggonokat tehát teljesen kihasználják.

Az olasz szőlőelárusító-bizományosok ár-hoz kötte nincsenek s napról-napra a piaci árak szerint árusítanak.

Ha az olasz szőlővel a mi szőlőnket összehasonlítják, bizony a mi szőlőnk alig-alig bírja úgy ki a kritikát, mint az olasz.

A mi szőlőnk alapszíne a zöldes szín, az olasz szőlőné a fehér és aranyárga. A mi szőlőnk közt, ha még oly gondal csomagolták is, nedves, sőt itt-ott rothadt szemek találhatók, sok esetben vékonyabb héjú szőlőnél penész is látható. Termelőink csak kosárban, még pedig a legtöbb esetben durva, izléstelen, sőt zöld tüzkosarakban szállítanak; diszes ládácskákról, csipkézett papírról, csinos kosárkákról szó sem lehet. Pedig a csomagolás nagy szerepet játszik. A német közvetítő és fogyasztó a csin tekintetében nagy igényű, nála az is szerepet játszik, hogy a kosarakkal mit teend; s míg a csinos olasz kosárkák at ládácskák föl tudja használni, értékesíti, addig bizony a mi idomtalan kosarainkkal alig tud mit kezdeni.

Való igaz, hogy a mi chasselas- és muskotályfajaink jobbák, zamatosabbak, ha jó megérnek, de megközelítőleg sem bírják úgy ki a szállítást, mint az olasz szőlő, nem oly tetszetős külsejűek s nincsenek oly izléses csomagolva, mint az utóbbi. A mi termelőink háromnegyed része nem ért a csomagoláshoz s ez az értékesítés egyik legnagyobb hibája.

Egyik legfőbb fontosságú tényező a csemege-szőlő-exportnál a vasut. Tapasztalás szerint Oderbergig és Bodenbachig a szállítási időt a legtöbb esetben pontosan betartják, fájdalom azonban, a további szállítás a legtöbb esetben késedelmes s gyakran megtörténik, hogy a szőlő Bodenbachban és Oderbergben egy-két napot vesztel, sőt ha nem teljes kocsirakomány, vagy a kocsinak baja esik, a szőlőt át is rakják, a minek következtében a mi kényes szőlőnk törést szenved. Az is megtörténik, hogy a kocsi ablakait, melyek szellőzés céljából okvetlenül kinyitandók lennének, zárva hagyják, a mi a penészképződést előmozdítja.

Az olasz szőlő Berlinben nagyban fontonként (1/2 kg.) 18—25 filléren kelt el, Drezdában 20—25 filléren, a melynél az olasz termelőnk tisztán a mi számításunk szerint kilónként semmi esetre sem maradt magasabb ár, mint 12—18 krajczár. Az olasz szőlőnél az önköltségeket a miénknel magasabb szállítási díjak emelik, a mit az olaszok azonban úgy csökkentenek, hogy a vaggonokat teljesen kitöltik.

A mi szőlőnkért, ha teljesen sértetlen állapotban érkezik meg, valamivel magasabb árakat fizetnek, de csakis chasselas és muskotályért, úgy hogy e fajszőlőkért nagyban 45—55 fillért, kicsiben 60—70 fillért lehet elérni kilónként.

Mindezekből kitetszik, hogy míg a mi termelőnk szőlőjüket a legnagyobb jártassággal nem csomagolják, míg a szállításhoz a 3—4 napi határidőt pontosan be nem tartják s a mi szőlőnk nagy mennyiségekben az olasz szőlővel egyenlő áron nem tudjuk a német piacokra dobni, addig az olaszokkal a versenyt föl nem vehetjük.

Jelentékeny mennyiségeket szállítottak a termelők Németországba és az osztrák örökös tartományokba öt kilós postakosarakban s a szállítás ez a módja nagy nehézségekkel van egybekötve a vám és árúvá magassága, valamint a szállítás hosszadalmassága miatt. E tekintetben, ha eredményeket akarunk elérni, a vám- és szállítási díjtételeket és viszonyokat reformálni kellene.

Postakosarakkal több termelő megkísérelte a szállítást Hamburgba, Amsterdami s. Oroszországba az export nagy nehézségekkel van egybekötve a vám és árúvá magassága, valamint a szállítás hosszadalmassága miatt. E tekintetben, ha eredményeket akarunk elérni, a vám- és szállítási díjtételeket és viszonyokat reformálni kellene.

Reasszumálva az előadottakat, nézetünk szerint először csemege-szőlő-exportunkat az osztrák tartományok s különösen Németországba kell irányítanunk, másodszor a legnagyobb gondal és csinnal legfeljebb öt kilós kosarakba csomagolva s csakis vastag héjú és husos szőlő-fajokat kell exportálnunk, harmadszor termelőinknek az árakhoz kötött igényeiket mérsékelniök kell.

Igen idővs volna, ha termelőink megszívlelnék e sorokban mondottakat s ha exportra adják magukat, a csomagolás dolgában nagyobb tökéletességet igyekezzenek elérni s az értékesítés egyéb segédesszközeit is tanulmányuk tárgyává tennék. H. J.

* **Parasztgyűlés.** Szemben a szocialista agitációval, régen érezzük annak szükségét, hogy kisbirtokosságunk jözen és hazafias elemei belevonassanak abba a mozgalomba, mely a magyar gazdaságtály érdekében folyik s a mely csak úgy érhet célra, ha az egész gazdaságosság tömörül egy zászló alatt. Epp ezért érdekesnek tartjuk följegyezni, hogy a tevékeny nyitrai megyei gazdasági egyesület a fenti célból még e hó folyamán parasztyűlést szándékozik Érsekújváron összehívni, melyen az agrármozgalom budapesti vezetői is részt fognak venni. Előadásokat fognak tartani az egyesülés szükségéről és kijelölik a legközelebbi teendőket.

STEININGER SÁNDOR Parti divat vászon üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utca 19. sz. Tejes-köz sarkán.

Az őszi- és téli időnyre remekül felszerelt

női divat, kész női felöltő és vászon üzletben

szerecsenz parti (alkalmi) vételek

folytán azon helyzetben vagyok, hogy olyan

jutányos olcsó árakért

tudok kitűnő jó minőségű és divatos árúval szolgálni, hogy áraink tekintetében legyőztem a fővárosi összes kereskedőket

Saját jól felgött érdekekben ajánlom meggyőződéssel szerezni és bevásárlásaival megszerencsésítettetni.

Tis-tellett

STEININGER SÁNDOR,

Székesfejérvár Nádor-utca,

Pollák cipész áttelében.

	Eszelött	Mosó
	frt kr.	frt kr.
1 mtr jó mosó parget	30	18
1 mtr széles szintartó parget	55	30
1 mtr dupla széles sch-wiott	50	22
1 vég 30 rölös schiffon	7.80	4.50
1 vég 30 rölös ezerna Canavasz	7.50	3.30
1 vég 32 rölös vászon	7.50	3.30
1 vég Steininger Creas	9.50	3.80
1 vég 54 rölös Rum! urzi	25.00	8.50
1 pár tunis szövet függöny	3.60	1.50
1 dtz. zsekendő szép	3.00	1.20
1 drb 3 méteres plaid kendő	7.00	2.20
1 vég korona kanvasz	9.50	4.50
1 garitur ágytérítő abros	12.00	6.50

és más e szakmához tartozó cikkek óriási választék rendkívül olcsó árért.

Wagy forgalom, kevés haszon!

Vasuti új menetrend.

— Érvényes 1897. október 1-től. —

Csász. és kir. szab. déli vasut.

Budapest	Székesfejérvár	Nagykanizsa.
ind.	érk.	ind.
Szem. v. 6:40 reg.	8:53 d. e.	9:04 d. e.
Yorsv. 7:30 reg.	8:53 d. e.	8:58 d. e.
Vegy. v. 2:35 d. u.	4:29 d. u.	4:35 d. u.
Vegy. v. 5:25 d. u.	7:39 este	—
Yorsv. 7:45 este	9:11 este	9:16 este
Szem. v. 9:25 este	11:33 este	11:43 este
		12:10 éjjel
		3:52 éjjel

Nagykanizsa	Székesfejérvár	Budapest
ind.	érk.	érk.
Szem. v. 12:15 éjjel	4:16 reg.	4:24 reg.
Vegy. v. —	—	6:15 reg.
Yorsv. 5:48 reg.	8:47 reg.	8:54 reg.
Vegy. v. 9:15 d. e.	1:51 d. u.	2:32 d. u.
Szem. v. 2:— d. u.	6:01 d. u.	6:09 este
Yorsv. 5:06 d. u.	8:03 este	8:15 este
		9:40 este

Székesfejérvár	Komárom-Ujszöny.
indul	érk.
Vegy. v. 10:— d. e.	2:50 d. u.
Szem. v. 10:— este	12:59 éjjel

Komárom-Ujszöny	Székesfejérvár.
ind.	érk.
Szem. v. 11:36 d. e.	2:23 d. u.
Vegy. v. 3:41 reg.	8:22 d. u.

M. kir. államvasutak.

Székesfejérvár-Veszprém	Veszprém-Székesfejérvár
ind.	érk.
Sz.v. 5:20 d. e.	8:03 d. e.
Sz.v. 9:27 d. e.	10:45 d. e.
Sz.v. 1:— d. u.	2:33 d. u.
Sz.v. 9:27 este	11:— este
Sz.v. 4:19 reg.	6:— reg.
Sz.v. 7:15 reg.	8:35 reg.
Sz.v. 4:43 d. u.	5:53 d. u.

Fehér- és tolnamegyei h. é. vasut.

Székesfejérvár	Adony-Szabolcs	Paks
ind.	érk.	érk.
Vegy. v. 3:55 d. u.	5:12 d. u.	9:33 este
Vegy. v. 7:56 reg.	9:23 reg.	2:15 délben
Paks	Adony-Szabolcs	Székesfejérvár.
ind.	ind.	érk.
Vegy. v. 2:— reg.	6:23 reg.	7:40 reg.
Vegy. v. 1:20 d. u.	6:06 este	7:25 este

Székesfejérvár	Sárbogárd
ind.	érk.
Vegy. v. 9:05 reggel	10:55 délelőtt
Vegy. v. 2:50 délután	4:30 délután
Sárbogárd	Székesfejérvár
ind.	érk.
Vegy. v. 5:25 reggel	7:24 reggel
Vegy. v. 12:— délben	1:47 délután.

Dr. Högyes korszakos találmánya

Asbest talpbélés!

Nincs borkeményítés!
Nincs lábizzadás!
Nincs meghülés!
Nincs semmiféle lábbaj!

Követeljük az

Asbest-talpbélést

cipzéseinktől.

Felnőt. 35—45. sz. tuc. 12 frt, párja 1 frt 20 kr.
Gyerm. 20—34. sz. tuc. 6 frt, párja 60 kr. csak utánvét mellett.

Dr. Högyes találmányát szabadalom védi minden országban. Bővebb felvilágosítást készséggel adunk.

Az „Első magyar Asbestáru-gyár“

Budapest, VI., Sziv-utca 18. sz.

Székesfejérváron kizárólag:
LANGRÁF GÁBOR és FIA uraknál hapható.

„KEGYELET“

az »Első hazai cs. és kir. szab. érczkoporsó-gyár« temetkezési vállalata,
Sz.-Fejérvár, Kossuth-utca Dieterich-féle ház.

Van szerencsém szíves tudomásul hozni, hogy

„**KEGYELET**“ ezim alatt

egy a jelenkor minden igényeinek megfelelő

TEMETKEZÉSI VÁLLALATOT

rendeztem be, hol is úgy a helybeli mint a vidéki tisztelt gyászoló közönségnek minden e szakmába vágó czikkeket **gyári áron** **bocsájtok rendelkezésére.**

Raktáron tartok a legegyszerűbb fakoporsóktól a legdiszesebb érczkoporsókig mindentéle árban. — Továbbá szemfedeleket, lepedőket, párnákat, szóval teljes berendezést a temetkezéshez szükséges kellekekből.

Nagy raktárt tartok legszebb kivitelű művirág, érc és örökzöld koszorúkból.

Elvállalok úgy helyben mint vidéken teljes temetések rendezését, kápolnák, szobák behuzását stb

Rendkívüli olcsó árban bocsájtom a gyászoló családok rendelkezésére úgy helyben mint vidéken saját dísz gyászkocsijaimat, (halottas kocsit) és pedig a következő árakon:

Egy díszes 8 oszlopos fekete ezüstös gyászkocsi helyben 2 lóval 4 frt,

Egy díszes kék ezüstös gyermek gyászkocsi helyben 3 frt.

Továbbá rendelkezésére áll még a gyászoló családoknak egy igen díszes üveges fekete ezüstös gyászkocsi és igen díszes fehér aranyozott üveges gyermek gyászkocsi a megfelelő testőrség és kapussal. — Hulla szállítást az ország és külföld minden irányában elvállalom.

Magamat a t. gyászoló családok szolgálataiba felajánlva maradok kiváló tisztelettel

GEBAUER KÁROLY,

az »Első hazai cs. és kir. szab. érczkoporsó-gyár« tulajdonosa.

Csak csekély

HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE

kaphatók!

Legújabb divatu tavaszi-gallérok és kabátok.

Kész férfi- és gyermekruhák

minden nagyságban. Kanavász, vászon és minden e szakmába vágó czikkek, valamint ingek, gallérok és lábravalók, nap- és esernyők dus választékban.

— Nagy raktár asztal- és futó-szőnyegekben. —

LŐWY ADOLF

SZ.-FEHÉRVÁR.

(Felmayer mellett.)

HIRDETÉSEK

felvétetnek kiadóhivatalunkban (K i g y ó-
utca 9-ik sz. alatt) a legjutányosabb áron.